

Vlaamse krantenverslaggeving over cyberpesten

De hoeveelheid aandacht die media aan cyberpesten besteden, en de manier waarop zij hierover verslag uitbrengen kan een belangrijke impact hebben op de perceptie en de gedragingen van het algemene publiek en van beleidsmakers, en dus ook op de 'realiteit' van cyberpesten. Dit artikel presenteert de resultaten van een verkennende kwantitatieve inhoudsanalyse naar de verslaggeving over cyberpesten in zes Vlaamse dagbladen.

Inleiding

Het bestaande wetenschappelijke onderzoek toont aan dat cyberpesten een vrij hoge prevalentie kent, vooral bij adolescenten. Uit een review van Tokunaga (2010) bijvoorbeeld, blijkt dat ongeveer 20% tot 40% van de jongeren aangeeft wel eens te zijn geyberpest. De percentages voor ouderschap zijn iets lager. Zij situeren zich gewoonlijk tussen de 5% en de 35% (Cappadocia, Craig & Pepler, 2013). Cyberpesten blijkt ook belangrijke negatieve gevolgen te hebben. Zo is er bijvoorbeeld een verband vastgesteld tussen slachtofferschap en een verlaagd zelfbeeld (bijv. Patchin & Hinduja, 2010), sociale angst (bijv. Juvonen & Gross, 2008), stress (bijv. Ortega et al., 2012), verminderde schoolprestaties (bijv. Price & Dalgleish, 2010) en suïcidale neigingen (bijv. Schneider, O'Donnell, Stueve & Coulter, 2012).

Zowel de literatuur over de mogelijke oorzaken van cyberpesten, als die over de aanpak van het probleem, verwijzen naar de potentieel belangrijke rol van de nieuwsmedia (zie bijv. Shariff, 2009). De hoeveelheid aandacht die media aan cyberpesten besteden en de manier waarop ze het fenomeen voorstellen, kunnen immers een invloed hebben op de percepties en gedragingen van diverse actoren, en op die manier op de realiteit van cyberpesten zelf. Jongeren die met de nieuwsberichten in aanraking komen, bijvoorbeeld, kunnen zich bewust worden van het fenomeen

* Anne Vermeulen (MSc) is PhD-student bij onderzoeksgroep MIOS, Departement Communicatiewetenschappen, Universiteit Antwerpen. Contactgegevens: Sint-Jacobsstraat 2, 2000 Antwerpen (België). Tel.: +32 3 265 56 72. Anne.Vermeulen@uantwerpen.be.

Heidi Vandebosch (PhD) is Associate Professor bij onderzoeksgroep MIOS, Departement Communicatiewetenschappen, Universiteit Antwerpen. Contactgegevens: Sint-Jacobsstraat 2, 2000 Antwerpen (België). Tel.: +32 3 265 56 82. Heidi.Vandebosch@uantwerpen.be.

(oorzaken, gevolgen, en mogelijke remedies) en daardoor beter preventief of oplossingsgericht gaan handelen. De berichtgeving zou echter ook kunnen leiden tot negatief *copycat*-gedrag: zelf gaan pesten via de nieuwe media (Brown & Tierney, 2011), of in navolging van andere slachtoffers die het nieuws hebben gehaald, zelfmoord plegen (Stack, 2005). Ook ouders kunnen sterk beïnvloed worden door de mediaberichtgeving over cyberpesten. Zo stellen Haddon en Stald (2009, p. 379-380):

‘For something as new and challenging as the Internet, it is likely that news stories and media values will be particularly important in contextualising how parents reflect on the issues that arise for their children and influence any decisions to monitor and mediate their children’s use of the Internet, which in turn could have a bearing on children’s behaviour online.’

Ten slotte kan de media-aandacht voor het fenomeen ook beleidsmakers onder druk zetten om maatregelen te treffen.

Vooraleer de impact van de mediaverslaggeving over cyberpesten te onderzoeken, is het belangrijk om vast te stellen wat die mediaverslaggeving typeert. Tot nog toe is de wetenschappelijke kennis daarover zeer beperkt. Het onderwerp is enkel zijdelings ter sprake gebracht in eerdere studies naar de voorstelling van internetrisico’s en kansen voor kinderen in de pers. In dit artikel wordt daarom, op basis van een verkennende kwantitatieve inhoudsanalyse, nagegaan in welke mate en op welke manier Vlaamse algemene dagbladen hebben gerapporteerd over cyberpesten.

Literatuur

Mediaverslaggeving over internet en jongeren

Studies naar de mediaverslaggeving over het internet (Rössler, 2001) of over specifieke toepassingen zoals sociale netwerksites (SNS) (Arceneaux & Weiss, 2010; Vincze, 2011), tonen aan dat internetgerelateerde fenomenen een courant thema zijn geworden en door de nieuwsmedia in een overwegend positief daglicht worden geplaatst. Als het meer specifiek over internet en jongeren gaat, dan stellen onderzoeken eveneens een ruime, zij het veelal negatieve, journalistieke aandacht vast (bijv. Haddon & Stald, 2009; R. Lee & Wahl, 2007; Lynn, 2010; Mascheroni, Ponte, Garmendia, Garitaonandia & Murru, 2010).

In de Kids Online studie (Haddon & Stald, 2009), bijvoorbeeld, werden alle berichten ($n = 1.035$) met betrekking tot kinderen en het internet, gepubliceerd in september-oktober 2007 in 72 kranten uit veertien landen, geanalyseerd. Hieruit bleek dat er in de verschillende landen ongeveer evenveel over het onderwerp werd gerapporteerd: gemiddeld 20 artikelen per krant per maand. Wat betreft de wijze van rappor-

tering, viel op dat de artikelen vaker een negatieve (37%) dan een positieve toon (19%) hanteerden. Dit bleek ook uit het feit dat een groter aandeel artikels over het internet en kinderen was terug te vinden in secties die betrekking hadden op misdaad, politie en wetgeving, dan in secties die betrekking hadden op onderwijs of entertainment, spel en ontspanning. Verder wees de onevenwichtige aandacht voor risico's (64% van de berichten) versus kansen (18%), op de overwegend negatieve invalshoek.

Studies (Haddon & Stald, 2009; R. Lee & Wahl, 2007; Lynn, 2010; Mascheroni et al., 2010) tonen aan dat er zelfs binnen de risicoberichtgeving nog verschillen bestaan. Zo wordt er meer gerapporteerd over risico's met betrekking tot seksualiteit (bijv. grooming en seksuele inhouden) en agressie (bijv. schietpartijen, *happy slapping* en cyberpesten). Voor sommige van deze seksuele en agressiegerelateerde risico's geldt dat jongeren vooral het slachtoffer zijn (bijv. bij grooming door pedofielen), in andere gevallen zijn ze (ook) dader (Mascheroni et al., 2010). Dit laatste geldt bijvoorbeeld voor *sexting* en cyberpesten.

Volgens Lynn (2010), die een kwalitatieve inhoudsanalyse uitvoerde op 93 krantenartikels, wordt de verslaggeving over *sexting* gekenmerkt door een '*moral panic framing*'. Hij ontdekte dat een twijfelachtige studie over *sexting* aanleiding had gegeven tot veel alarmerende berichtgeving. Daarbij werden jongeren vooral als daders voorgesteld. Zij zouden niet het vermogen hebben (o.a. door hun impulsiviteit en gebrek aan zelfcontrole) om de technologie op een verantwoordelijke wijze te gebruiken.

Dat er mogelijk ook in het geval van cyberpesten sprake is van een *moral panic framing*, blijkt uit een studie naar de mediaverslaggeving over jongeren en internet in Italië, Spanje en Portugal (Mascheroni et al., 2010). Die toont aan dat in Italië bij de beschrijving van cyberpesten vaak werd afgeweken van een zakelijke toon en dat er meer werd gefocust op daders dan op slachtoffers (Mascheroni et al., 2010). Ook in de studie van Thom, Edwards, Nakarada-Kordic, McKenna, O'Brien en Nairn (2011) zitten indicaties voor een mogelijk sensationele benadering van cyberpesten door de pers. In hun kwalitatief onderzoek naar de mediaverslaggeving over drie websitegerelateerde zelfmoorden, had één case immers betrekking op een zelfmoord die het rechtstreekse gevolg zou zijn van cyberpesten (cf. Megan Meier – de zogenoemde 'Myspace cyberpest zelfmoord'). De onderzoekers stelden dat de technologie zorgde voor de nieuwswaardigheid van het verhaal en ook werd gebruikt om de zelfmoord te framen. De voornaamste nadruk lag immers niet op de details van de individuele zelfmoord, noch op de onderliggende problematiek van pesten. De nieuwsberichten namen eerder de vorm aan van sensationele verhalen over het gebruik en misbruik van online technologieën.

Mediaverslaggeving over cyberpesten

In dit artikel wordt nagegaan in welke mate en op welke manier Vlaamse algemene dagbladen verslag hebben uitgebracht over cyberpesten. Omwille van het explorerende karakter van dit onderzoek worden er geen hypothesen opgesteld, maar drie onderzoeksvragen geformuleerd.

OV1: Hoeveel artikels zijn er over de tijd heen verschenen over cyberpesten?

We willen allereerst bekijken hoeveel er over cyberpesten wordt gerapporteerd. Gezien cyberpesten een internetrisico vormt en daardoor tegemoet komt aan de belangrijke nieuwswaarde van 'negativiteit' (bijv. Harcup & O'Neill, 2001), verwachten we dat gebeurtenissen die aan deze thematiek gerelateerd zijn een hoge kans hebben om geselecteerd te worden door journalisten. Tot die gebeurtenissen kunnen onder meer concrete gevallen van cyberpesten, nieuwe studieresultaten over cyberpesten en gelanceerde anti-cyberpestinitiatieven (zoals beleidsmaatregelen of sensibiliseringscampagnes) gerekend worden. Cyberpestgevallen vormen spontane, onvoorspelbare nieuwsgebeurtenissen. Onderzoeksresultaten en anti-cyberpestinitiatieven, daarentegen, kunnen als *news events* gepromoot worden door personen en organisaties (bijv. door academici, *e-safety*-organisaties, internetbedrijven, scholen en beleidsmakers). Uit eerder onderzoek blijkt dat journalisten, die vaak onder zware tijdsdruk moeten presteren (Prenger & Van Vree, 2004), graag een beroep doen op dergelijke 'routinekanalen' (Burger & Koetsenruijter, 2008; McQuail, 2005; Vasterman & Aerden, 1995). Zij zorgen immers voor een constante aanvoer van gegevens (Vasterman & Aerden, 1995) en kunnen bovendien geciteerd worden (wat de 'objectiviteit' ten goede komt).

Daarnaast is het interessant om te bekijken of er een evolutie is in de verslaggeving over de tijd. Termen zoals 'mediahypes' (zie bijv. Ruigrok, Scholten, Krijt & Schaper, 2009; Vasterman, 2005; Wien & Elmelund-Præstekær, 2009) en 'issue cycles' (zie bijv. Downs, 1972; Waldherr, 2009) verwijzen naar fluctuaties in de nieuwsberichtgeving rond respectievelijk een specifieke nieuwsgebeurtenis of een ruimere problematiek. Meer bepaald zou het nieuwe en sensationele van een 'trigger event' of 'key event' in eerste instantie verklaren waarom media (maar ook het publiek en de bronnen) aandacht aan de gebeurtenis (en ruimer: de issue) besteden. Door het ontstaan van morele paniek en de roep om oplossingen kan die aandacht nog toenemen. Na verloop van tijd treedt er evenwel een zekere verveling op en groeit het besef dat er geen pasklare oplossing is. Dit zou dan een daling in de nieuwsberichtgeving veroorzaken. Bij mediahypes zou de cyclus typisch doorlopen worden binnen een termijn van enkele weken, terwijl issues aandacht winnen en vervolgens weer verliezen over een langere termijn (van een aantal jaren). Hoewel Rössler (2001) aantoonde dat het aantal tijdschriftberichten over het internet niet significant fluctueerde in de periode van 1995-1998 (de 'early adopter area'), is het mogelijk dat

hier in het geval van een specifiek ‘probleem’ (zoals cyberpesten) en in de dagbladverslaggeving over een ruimere periode, wel sprake van is.

De precieze start van de berichtgeving over cyberpesten valt moeilijk te voorspellen. Het probleem werd voor het eerst geïdentificeerd in de wetenschappelijke literatuur rond 2004 (o.m. Finn, 2004; Ybarra & Mitchell, 2004). De prevalentie van cyberpesten is sindsdien vrij constant gebleven (Olweus, 2012), maar het aantal andere externe gebeurtenissen (nieuwe studies en anti-cyberpestinities) is wel gegroeid (bijv. Slonje, Smith & Frisén, 2013; Vandebosch, Poels & Deboutte, 2011). Dit zou gereflecteerd kunnen worden in een typische groei van de media-aandacht (cf. de eerste fasen van een *issue cycle*). De interesse zou daarna weer kunnen zijn afgenomen, omdat het thema mogelijk aan nieuwswaardigheid verloor. Daartegenover staat de voortdurende vernieuwing van de technologische toepassingen, en dus ook van kanalen waarlangs gepest kan worden (Brandtzæg, Staksrud, Hagen & Wold, 2009), die de aandacht toch hoog zou kunnen houden.

OV2: Op welke manier wordt er over cyberpesten gerapporteerd?

Voorts willen we nagaan hoe dagbladen cyberpesten ‘framen’. Entman (1993, p. 52) definieert framing als volgt: ‘*To frame is to select some aspects of a perceived reality and make them more salient in a communicating text, in such a way as to promote a particular problem definition, causal interpretation, moral evaluation, and/or treatment recommendation for the item described.*’ In de literatuur wordt vaak verwezen naar het onderscheid tussen ‘*thematic*’ en ‘*episodic*’ frames (Iyengar, 1991). ‘*Thematic frames*’ leggen de nadruk op algemene trends en herleiden sociale problemen tot externe oorzaken. ‘*Episodic frames*’, daarentegen, focussen op geïsoleerde gebeurtenissen en herleiden sociale problemen tot interne oorzaken. In het geval van cyberpesten zou een thematische framing dus verwijzen naar berichtgeving waarin het fenomeen op een globale wijze wordt besproken (bijv. op basis van onderzoeksresultaten), terwijl een episodische framing de thematiek ‘*bottom-up*’ zou brengen (vanuit een concreet geval van cyberpesten). Bovendien lijkt het in het geval van cyberpesten ook interessant om te kijken of het fenomeen eerder wordt voorgesteld als een ‘online risico’ of als een ‘nieuwe vorm van pesten’. Daardoor zouden respectievelijk immers eerder de ‘technologie’ dan wel het ‘traditionele’ pesten, als een oorzaak van het probleem naar voren geschoven kunnen worden (zoals we zagen bij Thom et al., 2011). Ook het gebruik van (een bepaalde selectie aan) bronnen kan gebeurtenissen gerelateerd aan cyberpesten in een specifiek daglicht plaatsen. Ten slotte willen we kijken of er – zoals in studies rond andere internetrisico’s werd vastgesteld – indicaties zijn voor een *moral panic framing*: in welke mate wordt het probleem geassocieerd met jongeren (en niet met volwassenen)? Ligt de klemtoon vooral op de jongere ouders? En in welke mate wordt cyberpesten met zelfmoord geassocieerd?

OV3: Zijn er verschillen in de mate en de wijze van berichtgeving naargelang het soort krant?

Tot slot wordt onderzocht of populaire kranten op dezelfde wijze over cyberpesten rapporteren als kwaliteitskranten. De literatuur wijst namelijk op mogelijke verschillen in de berichtgeving van kwaliteits- en populaire kranten: thematische frames zouden meer typisch zijn voor kwaliteitskranten terwijl populaire kranten eerder een episodisch frame hanteren. Daarnaast brengen populaire kranten typisch meer lokaal nieuws dan kwaliteitskranten (Semetko & Valkenburg, 2000).

Methode

Om een antwoord te kunnen geven op deze onderzoeksvragen, is er een kwantitatieve inhoudsanalyse uitgevoerd op Vlaamse krantenberichten over cyberpesten. Er is voor een kwantitatieve inhoudsanalyse gekozen omdat het een systematische, transparante methode is die zich leent voor grote hoeveelheden data. De methode is geschikt om vragen te beantwoorden met betrekking tot hoeveel en hoe er in media wordt gerapporteerd over cyberpesten en is tevens geschikt voor comparatief onderzoek (Bryman, 2004; Wester & Van Selm, 2006). De aard van de vragen van dit verkennende onderzoek en het feit dat dit onderzoek deel uitmaakte van een grootschaliger project waaraan meerdere landen meewerkten (zie Vandebosch, Simulioniene, Marczak, Vermeulen & Bonetti, 2013), maakt deze methode geschikt en te verkiezen boven een kwalitatieve inhoudsanalyse, waarbij de betekenisstructuur centraal staat.

Dataverzameling

Alle Vlaamse kranten, die tot op de dag van vandaag ter perse gaan, een algemene invalshoek hebben en waarvoor de klant dient te betalen, werden opgenomen in het onderzoek. Dit leidde tot een selectie van zes Vlaamse dagbladen: *De Standaard* en *De Morgen* (twee zogenoemde 'kwaliteitskranten') en *Het Nieuwsblad*, *Het Laatste Nieuws*, *Gazet van Antwerpen* en *Het Belang van Limburg* (beschouwd als eerder 'populaire' kranten).

Alle krantenberichten werden verzameld met behulp van de online databank Mediargus. Via Mediargus kan men onder meer krantenartikels terugzoeken. Een nadeel van Mediargus is dat de meeste artikelen enkel terug te vinden zijn in tekstvorm, dus zonder foto's en zonder de originele opmaak. Bij de selectie is 1 januari 1999 als begindatum vastgelegd, aangezien vanaf dat moment alle zes kranten beschikbaar waren in Mediargus. Er is gezocht op negen verschillende zoektermen: 'cyberpesten' en een combinatie van 'cyber'/'digitaal'/'online'/'virtueel'/'internet'/'gsm'/'elektronisch'/'mobiel' + 'pesten'. Indien een zoekterm uit meerdere woorden bestond, bijvoorbeeld 'online' + 'pesten', moesten beide woorden in het artikel voorkomen, maar niet noodzakelijk in de opgegeven volgorde. Alle artikelen die volde-

den aan de zoekvereisten en waren gepubliceerd voor 1 januari 2012 werden geselecteerd.

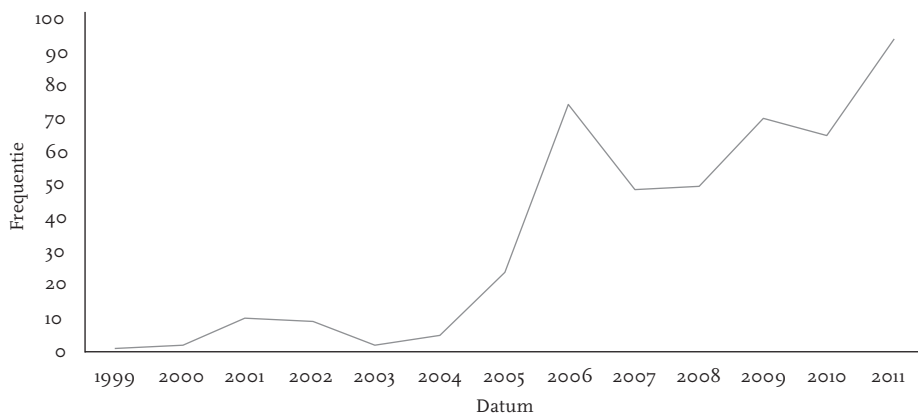
Vervolgens zijn de artikelen nagelezen op relevantie; alle artikelen die niets met cyberpesten te maken hadden, maar waarin bijvoorbeeld wel de woorden 'online' en 'pesten' voorkwamen, werden niet verder opgenomen in de analyses. Een voorbeeld hiervan is dat men bij de zoekterm 'online + pesten' een politiebericht krijgt over flitspalen, waarin onder meer wordt verteld dat de controles online worden aangegeven en niet worden gehouden om te pesten. Hoewel beide zoektermen in dit bericht voorkomen, gaat dit bericht niet over cyberpesten en is het bijgevolg verwijderd. Ten slotte is ervoor gezorgd dat elk uniek bericht maar één keer is opgenomen in de analyse, tenzij dit bericht in verschillende kranten is gepubliceerd. Dit proces resulteerde in 447 te coderen krantenartikelen.

Dataverwerking

Vervolgens zijn alle artikelen gecodeerd gebruikmakend van een op voorhand opgesteld codeerschema (deductieve methode).

Ieder artikel heeft een eigen id-nummer gekregen. Ook is er voor elk artikel gekeken naar de titel, naam van de krant, type krant (kwaliteit of populair), of het artikel al dan niet in een regionale editie van de krant is geplaatst, de publicatiedatum, of cyberpesten het belangrijkste onderwerp was en indien niet, binnen welke context het artikel dan wel kan worden geplaatst. Indien cyberpesten niet het voornaamste onderwerp was, bleef de codering beperkt tot bovenstaande variabelen. Indien het wel het hoofdonderwerp was, werd het artikel op een reeks verdiepende variabelen gecodeerd, waarbij onder meer werd gekeken wat de voornaamste invalshoek (case, onderzoek, actie/interventie/beleid, ander) van het bericht was, waarna deze werd uitgediept.

Alle artikelen zijn gecodeerd door één codeur. Later heeft een tweede codeur een at random verdeelde sample van 68 artikelen (15,1%) gecodeerd. Er zijn twee maten van intercodeurbetrouwbaarheid berekend: Cohen's kappa en Krippendorff's alpha. Beide maten corrigeren voor overeenkomst door toeval. Hoewel deze betrouwbaarheidsmaten soms te voorzichtig kunnen zijn, kunnen betrouwbaarheidsmaten die hier geen rekening mee houden de betrouwbaarheid overschatten (Lombard, Snyder-Duch & Campanella Bracken, 2002). De gebruikte variabelen geven een Cohen's kappa die varieert van 0.429 (*fair*) tot 1 (*perfect agreement*¹), met een gemiddelde van 0.886 (*almost perfect agreement*). Voor Krippendorff's alpha variëren de uitkomsten van 0.4125 tot 1, met een gemiddelde van 0.878. Krippendorff's alpha is bij voorkeur >0.80, maar soms wordt voor voorlopige resultaten de grens gelegd op >0.667 (Krippendorff, 2004). Voor enkele variabelen (voornamelijk string-variabelen) kon geen intercodeurbetrouwbaarheid worden berekend. Vervolgens is het

FIGUUR 1. Aantal krantenberichten over cyberpesten, periode 1999-2011

geheel van de coderingen ingevoerd in en verwerkt met het statistisch programma 'IBM SPSS Statistics 20'.

Resultaten

Hoeveelheid berichten over cyberpesten en spreiding over de tijd

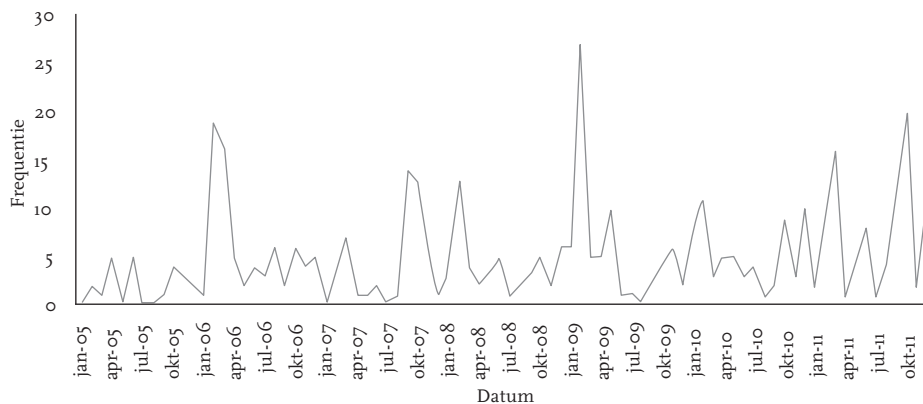
Alle berichten over cyberpesten

De zoekopdracht resulteerde in 447 berichten waarin cyberpesten werd vermeld. In 265 artikelen was cyberpesten niet het hoofdthema, maar lag de focus hoofdzakelijk op pesten in het algemeen (22,3%), op *e-safety* (30,6%) of op nog iets anders (47,2%). Deze restcategorie bevat alles wat niet binnen de categorieën pesten en *e-safety* paste, bijvoorbeeld een artikel over schoolregels, cyberverslaving, resultaten van een survey naar het gedrag van jongeren wat betreft seks, internet, et cetera. In 182 artikelen stond cyberpesten wel centraal (zie ook infra).

De term 'cyberpesten' werd in Vlaamse dagbladen voor het eerst gebruikt in oktober 2001, al waren er voor die tijd al wel berichten rond cyberpesten gepubliceerd. De media-aandacht voor cyberpesten kende een grote stijging in 2006 (zie figuur 1), toen de resultaten van een grootschalige studie (gefinancierd door de Vlaamse overheid) naar cyberpesten onder Vlaamse jongeren werden gepubliceerd. De aandacht voor cyberpesten bleef nadien hoog.

Evolutie over en fluctuaties binnen jaren

Daarnaast valt op dat er binnen de jaren een golfpatroon bestaat waarbij er duidelijke pieken zijn in de aandacht voor cyberpesten (zie figuur 2). Sommige van deze

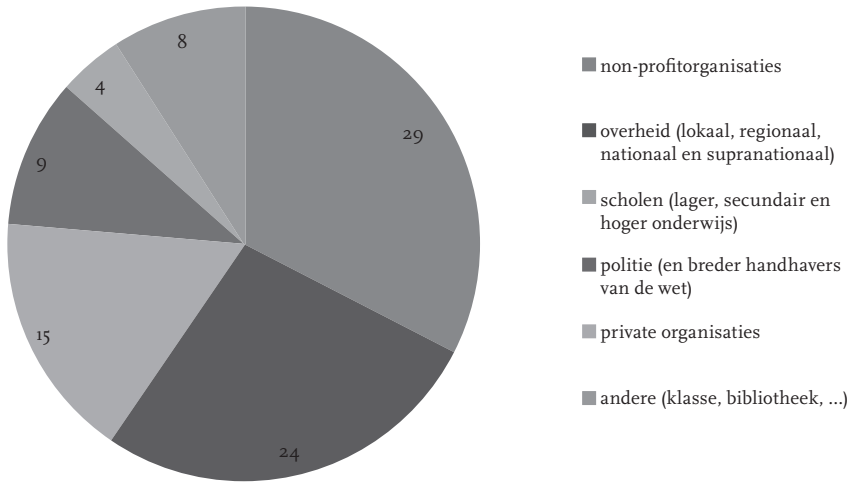
FIGUUR 2. *Verdeling krantenberichten over de tijd, 2005-2011 gedetailleerd*

pieken zijn te wijten aan jaarlijks terugkerende events: zo kreeg cyberpesten steeds de meeste aandacht in de maanden september en oktober, bij de start van een nieuw schooljaar, en in de maanden februari en maart, wanneer de ‘Vlaamse week tegen pesten’ en ‘Safer Internet Day’ traditioneel plaatsvinden. Deze events maken het nieuws over cyberpesten deels voorspelbaar.

Aandacht voor cases, onderzoek en acties

In de artikels die cyberpesten als hoofdonderwerp hadden ($n = 182$), zijn diverse trends te ontwaren. Artikels die op acties, interventies of beleid focusten, waren het talrijkst (60 artikels, 33%). Artikels over onderzoek(sresultaten) kwamen ook relatief vaak voor (43 artikels, 23,6%). Specifieke cases van cyberpesten kwamen in mindere mate aan bod (29 artikels, 15,9%). Bij 50 artikelen (27,5%) ten slotte, was de invalshoek geen van bovenstaande. Meestal betrof het dan artikels met een zeer algemene invalshoek waarin werd uitgelegd wat cyberpesten was en waarin bijvoorbeeld enkele voorbeelden van cases werden gegeven. Het kon echter ook gaan om tips over hoe met cyberpesten om te gaan, een aankondiging voor een tv-programma over cyberpesten, et cetera.

De acties ($n = 60$) werden steeds uitgevoerd door één of meer actoren van diverse pluimage (zie figuur 3). De meeste (41 van de 60) artikelen over acties betroffen een lokale actie (bijv. ook in de vorm van berichten waarin een lokale infoavond over het thema werd aangekondigd), gevolgd door 16 ‘nationale’ acties. Slechts 3 acties hadden een supranationale focus. De meeste berichten over onderzoek (32 van de 43) hadden een nationale focus. Van de 29 artikels die (in totaal 17) cases beschreven, bespraken er 17 een Belgische case. Ook cases uit de VS (Megan Meier, Jessie Logan en Tyler Clementi) kwamen regelmatig aan bod in Vlaamse kranten (7 artikels). Een Belgische case, waarbij een video online was geplaatst

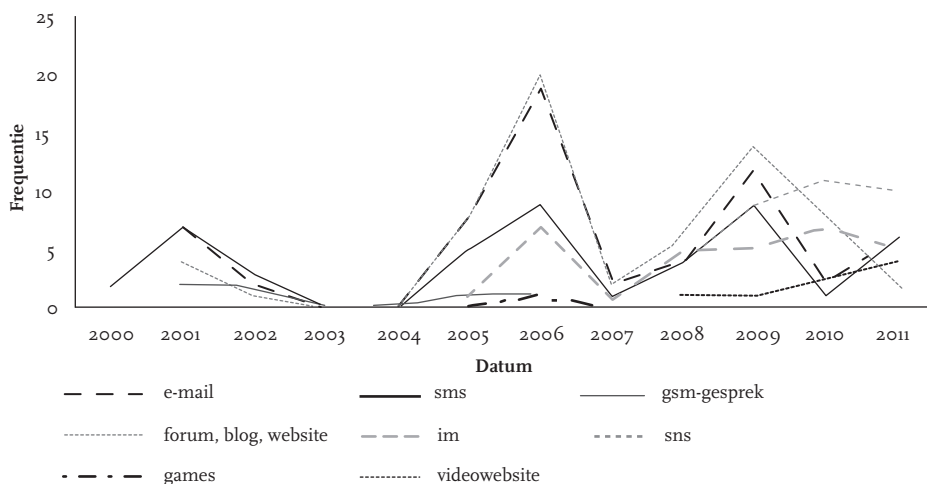
FIGUUR 3. Aantal keren dat een actor betrokken is bij een actie

FIGUUR 4. Verdeling over de tijd van krantenberichten met cyberpesten als hoofdtopic, opgesplitst naar focus

waarin te zien was hoe een man werd gepest door zijn collega's, kreeg echter de meeste aandacht.

Figuur 4 toont dat er tot in 2005 voornamelijk wordt gerapporteerd over cases en in 2006 over onderzoek; nadien neemt de verslaggeving over acties de bovenhand. Opvallend is ook dat pieken in de aandacht voor acties, interventies en beleid gepaard gaan met pieken in de aandacht voor de andere twee invalshoeken.

FIGUUR 5. Verdeling over de tijd van genoemde applicaties

Weerspiegeling van technologische evoluties

Er is tevens gekeken naar de vermelde applicaties. In 113 van de 182 (62,1%) artikels werden één of meer applicaties genoemd, die kunnen worden gebruikt om te cyberpesten. Het gebruik van een forum, blog en/of website werd het meest genoemd (35,7%) binnen deze 113 berichten, gevolgd door e-mail (34,1%). Het gebruik van sms om iemand te pesten, was ook erg populair (25,8%), net zoals sns (19,2%) en instant messaging (im) (17,0%).

Wanneer er gekeken wordt naar het gebruik van de verschillende applicaties over de jaren heen (zie figuur 5), valt op dat het pesten per telefoon (bellen) voor het laatst werd genoemd in 2006, het jaar dat pesten via YouTube voor het eerst werd genoemd. Pesten via im-programma's komt in het nieuws sinds 2005 en krijgt dan veel aandacht. Vanaf 2008 stijgt de aandacht voor pesten via sns sterk. Maar ook de andere applicaties verdwijnen niet uit het nieuws, aangezien pesten via sms, e-mail en via weblogs, fora en internetpagina's bijvoorbeeld steeds weer terugkeren in de berichtgeving.

Aard van de berichtgeving over cyberpesten (als hoofdthema)

Betrokkenheid bij cyberpesten: jongeren versus volwassenen

Een woordfrequentieanalyse (zie figuur 6 voor een grafische weergave) bij de krantenartikels waarin cyberpesten de hoofdfocus is ($n = 182$), toont dat de volgende (voor dit onderzoek relevante) woorden het meest voorkomen in de titels: cyberpesten (78x), internet (16x), gepest (11x), pesten (11x), jongeren (11x), slachtoffer (9x), scholieren (6x), pest (5x), tieners (5x), e-mail (5x), pestkoppen (5x) en scholen (5x).

FIGUUR 6. Woordenwolk van de titels van de artikels met cyberpesten als hoofthema

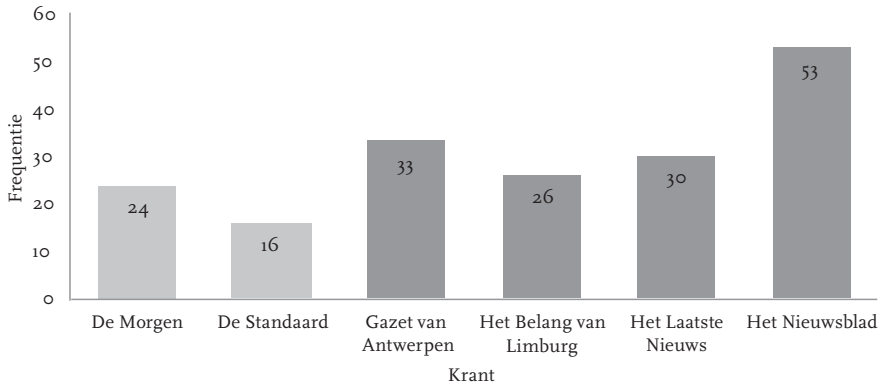
Deze analyse suggereert dat de media cyberpesten zien als een fenomeen dat voornamelijk voorkomt bij jongeren. Toch zien we bij de 29 artikels over een specifieke casus, dat maar net iets meer berichten (10) schreven over kinderen (iedereen jonger dan 18 jaar) die andere kinderen pesten, dan over volwassenen die andere volwassenen lastigvielen (9). Het kwam ook voor dat kinderen volwassenen pestten (3) en even vaak andersom. Bij vier berichten was het niet geheel duidelijk of het kinderen of volwassenen betrof.

Slachtoffer of dader?

Bij de artikels die cases beschreven ($n = 29$), lag de nadruk 15 keer op het slachtoffer lag en 12 keer op de dader. Bij 2 berichten kregen beide evenveel aandacht.

Gevolgen van slachtofferschap

De negatieve gevolgen die cyberpesten had voor het slachtoffer (bijv. op sociaal vlak of op het vlak van schoolprestaties) werden in 13 berichten omschreven. In 2 gevallen bleek het cyberpesten geen negatief effect te hebben gehad en 14 keer werd er niets over eventuele negatieve gevolgen gezegd. In 7 berichten ging het over het slachtoffer dat zelfmoord had gepleegd of een poging daartoe had ondernomen. Een geval van cyberpesten lijkt dus vooral veel aandacht te krijgen wanneer de gevolgen ernstig zijn.

FIGUUR 7. Aantal berichten per krant

Berichtgeving door populaire en kwaliteitskranten over cyberpesten (als hoofdthema)

Hoeveelheid berichten

Ten slotte rijst de vraag of populaire kranten anders rapporteren over cyberpesten dan de kwaliteitskranten. In figuur 7 staat weergegeven hoeveel berichten over cyberpesten elke krant heeft gepubliceerd. De kwaliteitskranten publiceerden gemiddeld 20 artikelen over cyberpesten, de populaire kranten 35,5. De populaire kranten rapporteren dus meer over cyberpesten dan de kwaliteitskranten.

Hoewel de populaire kranten meer artikelen over cyberpesten schrijven, zijn de berichten wel gemiddeld wel korter in de populaire kranten ($M = 233.86$ woorden, $SD = 197.56$) dan in de kwaliteitskranten ($M = 387.95$ woorden, $SD = 300.52$; $t(48.87) = -3.06$, $p < 0.05$).

Aard van de berichtgeving

Tot slot willen we weten of de populaire kranten meer lokaal nieuws brengen en meer cases beschrijven dan de kwaliteitskranten.

Bijna een derde (30,8%) van de 182 berichten had een lokale (bijv. gemeente/provincie) focus. Daarnaast had 55,5% een nationale (Vlaanderen/België) focus en berichtte 13,7% over een ander land (meestal Nederland, de Verenigde Staten, Groot-Brittannië of Duitsland) of supranationaal nieuws over Europese initiatieven. Opgedeeld naar krant, zien we dat respectievelijk 38%/5% van de berichten uit de populaire kranten/kwaliteitskranten lokaal nieuws bracht. Er is dus een verband ($V = 0.313$) tussen de twee variabelen ($\chi^2(2)=17.86$, $p < 0.001$). Uit de percentages valt op te maken dat populaire dagbladen meer lokaal nieuws brengen dan kwaliteitskranten. Dit kan deels verklaard worden doordat vier van de zes kranten regionale edities uitgeven, waaronder meer populaire kranten (*Gazet van Antwerpen*, *Het*

Laatste Nieuws en *Het Nieuwsblad*) dan kwaliteitskranten (*De Standaard*). In totaal werden 134 van de 182 berichten in een dergelijke regionale editie gepubliceerd.

Als we naar de inhoudelijke focus van de twee types kranten kijken, zien we dat 17,6% van de artikelen uit een populaire krant een case als voornaamste invalshoek had, 21,8% onderzoek, 38% een actie en 22,5% geen van bovenstaande. Voor de kwaliteitskranten zijn de percentages respectievelijk 10%, 30%, 15% en 45%. Een Chi-kwadraat test toont dat er een verband ($V = 0.265$) is tussen de variabelen ($X^2(3)=12.77, p < 0.01$). Populaire kranten schrijven vaker over individuele cases en acties, maar minder over onderzoek dan kwaliteitskranten.

Conclusie en discussie

Eerder onderzoek heeft uitgewezen dat de massamedia over het algemeen op een positieve wijze verslag uitbrengen over het internet (Rössler, 2001), maar dat de verslaggeving overwegend negatief is wanneer het gaat over het internet en jongeren (Haddon & Stald, 2009). Bovendien blijkt uit een beperkt aantal studies dat er sprake is van een *moral panic framing* die, zoals in het geval van *sexting* (Lynn, 2010), jongeren voornamelijk portretteert als daders die onvoorzichtig en onverantwoord omspringen met de nieuwe technologieën. Er is tot nog toe bijzonder weinig onderzoek gebeurd naar de mediaverslaggeving over cyberpesten. De hoeveelheid aandacht voor dit fenomeen, en de manier waarop de media verslag uitbrengen over cyberpesten kan nochtans een belangrijke impact hebben op de perceptie en de gedragingen van het algemene publiek en van beleidsmakers, en dus ook op de 'realiteit' van cyberpesten. In dit artikel hebben we de resultaten gerapporteerd van een eerste verkennend onderzoek naar de verslaggeving over cyberpesten in zes Vlaamse dagbladen, in de periode van 1999-2011.

Uit de kwantitatieve inhoudsanalyse blijkt dat er in de onderzochte periode in totaal 447 artikels over cyberpesten zijn verschenen (dat is gemiddeld 6 artikels per krant per jaar). De term cyberpesten werd voor het eerst gebruikt in oktober 2001, hoewel er voor die tijd ook al berichten over het fenomeen werden gepubliceerd. De media-aandacht blijft gering tot 2006. Dan zorgt onder meer de eerste grootschalige survey naar cyberpesten in Vlaanderen voor een stijging in het aantal gepubliceerde artikels. In de daaropvolgende jaren blijft het thema in vergelijkbare mate op de media-agenda staan. Binnen de jaren zijn er duidelijkere fluctuaties in de media-aandacht voor cyberpesten. Zo zijn er meer berichten rond het thema in de maanden februari-maart, wanneer de Vlaamse week tegen pesten en de *Safer Internet Day* plaatsvinden, en gedurende de maanden september-oktober, wanneer het nieuwe schooljaar start. Er zijn echter ook minder recurrente en spontane pieken in de mediaverslaggeving, zoals een case van cyberpesten of het vrijkomen van onderzoeksresultaten.

Deze resultaten suggereren dat het thema, sinds het voor het eerst ruime media-aandacht kreeg als maatschappelijk probleem (vanaf 2006), nog niet aan mediabelangstelling heeft moeten inboeten. Het feit dat cyberpesten nog even prevalent is als voorheen, onder invloed van technologische ontwikkelingen telkens nieuwe gedaantes aanneemt, en een plaats heeft verworven in de professionele activiteiten van een grote schare actoren (bijv. onderzoekers, *e-safety*-organisaties, anti-pestorganisaties en politiemensen) die bijkomende ‘*media events*’ creëren en als (professionele) bronnen fungeren, kan verklaren waarom de afname aan media-aandacht die kenmerkend is voor *issue cycles* (nog) niet is opgetreden.

Vanuit een agendasettingperspectief (bijv. McCombs & Shaw, 1972; Scheufele, 2000) is de hoeveelheid aandacht die de media besteden aan een issue, een voorspeller van het belang dat het publiek en het beleid hechten aan dit issue. Hoewel die hoeveelheid aandacht – uitgedrukt in aantal verschenen artikels – vrij beperkt lijkt, moet er rekening mee worden gehouden dat het onderwerp (bijv. door intermedia-agendasetting; Vliegthart & Walgrave, 2008) niet alleen in kranten aan bod komt, maar ook in andere nieuwsmedia. Bovendien kunnen aspecten zoals de plaatsing van het bericht, het al dan niet gebruik van foto’s, en het gebruik van metaforen (waarbij cyberpesten bijv. wordt vergeleken met een ‘epidemie’), ervoor zorgen dat (zelfs een vrij beperkt aantal) berichten niet onopgemerkt blijft voor het publiek. Dit mediapubliek laat zich sinds de komst van Web 2.0. trouwens niet onbetuigd in het verder verspreiden en becommentariëren van nieuwsberichten (A.Y.L. Lee, 2012). Omgekeerd zijn sociale media een belangrijke nieuwsbron geworden voor journalisten (Hermida, 2010). Dat (cyber)pesten een thema is waar klassieke nieuwsmedia en sociale media mogelijk sterk rond kunnen interageren, mag blijken uit een vrij recente (2012) Vlaamse case. Daarbij werd een meisje (Kayleigh) fysiek gepest door een aantal andere meisjes aan een bushokje, die het voorval ook digitaal vastlegden en op YouTube plaatsten. De moeder van het slachtoffer verspreidde het filmpje (nadat het door de daders zelf verwijderd was) via Facebook om het onrecht tegen haar dochter aan te klagen. Het filmpje ging (wellicht mede doordat het verhaal na verloop van tijd door enkele media werd opgepikt) ‘*viral*’ en leidde tot (verhitte) discussies in de traditionele nieuwsmedia en op sociale media over de wenselijke aanpak van (cyber)pesten.

De kwantitatieve inhoudsanalyse geeft ook een eerste beeld van de aard van de berichtgeving over cyberpesten. Daaruit blijkt dat media vooral verslag uitbrachten over (Vlaamse) acties en onderzoeksresultaten. Berichten over individuele gevallen van cyberpesten haalden minder snel de krantenpagina’s. Cyberpesten werd geframed als een *e-safety*- en (in mindere mate) als een pestprobleem, wat suggereert dat het technologische aspect eveneens de nieuwswaardigheid van dit topic blijkt te bepalen (Thom et al., 2011). In de berichtgeving werd een diversiteit aan actoren geciteerd. Daarbij ging het niet enkel om professionele bronnen (zoals onderzoekers), maar ook om personen die (mogelijk) van zeer dichtbij met cyberpesten te

maken krijgen (zoals jongeren, ouders en leerkrachten). De relevantie van het fenomeen voor een grote groep mensen in de samenleving, kan uiteraard ook verklaren waarom media het belangrijk achten om erover te rapporteren. Cyberpesten werd voornamelijk geassocieerd met jongeren. In tegenstelling tot eerder (kwalitatief) onderzoek dat een focus op daders (als een kenmerk van *moral panic framing*) ontwaarde (Lynn, 2010; Mascheroni et al., 2010), was er een eerder gelijke aandacht voor slachtoffers en daders in de Vlaamse nieuwsberichten. Wel opvallend (en in overeenstemming met eerder onderzoek), was de link die in de verslaggeving over cases werd gelegd tussen cyberpesten en zelfmoord.

Het beeld dat cyberpesten een probleem is dat vooral bij jongeren aanwezig is, komt overeen met de bevindingen van prevalentiestudies. De verwijzing naar verschillende actoren en acties ondersteunt de idee dat cyberpesten een complex probleem is dat de betrokkenheid en acties van verschillende partijen (jongeren, ouders, scholen, de politie, internet service providers, *e-safety*-organisaties en anti-pestorganisaties) veronderstelt (Vandebosch, 2014). Hoewel cyberpesten inderdaad ook ernstige gevolgen kan hebben, is het aantal jongeren dat zelfmoord pleegt (mede) naar aanleiding van cyberpesten, in realiteit klein (in tegenstelling tot wat hun aandeel in de persberichten misschien doet vermoeden; Hinduja & Patchin, 2010).

Vanuit een effectenperspectief, is vooral de mogelijke *copycat*-impact van de berichtgeving over slachtoffers die zelfmoord plegen een belangrijk aandachtspunt. Voorts kan de vraag worden gesteld of ook andere partijen (bijv. ouders en leerkrachten) in de media de juiste 'tips' ter preventie of oplossing van het probleem krijgen aangeeikt, zeker wanneer die adviezen door deskundigen uit diverse organisaties worden gegeven.

Ten slotte toont de verkennende kwantitatieve inhoudsanalyse aan dat kwaliteitskranten en populaire kranten, zoals verwacht, in verschillende mate en op een andere manier verslag uitbrengen over cyberpesten. Terwijl de eerste eerder focusen op minder maar langere nieuwsberichten die betrekking hebben op onderzoek (cf. thematische framing), besteden de laatste in relatief meer maar kleinere berichten, eerder aandacht aan 'cases' (cf. de idee van episodische framing) en (regionale) acties rond cyberpesten. Wie een ander soort media gebruikt, kan daardoor mogelijk ook een ander beeld van cyberpesten krijgen.

Besluitend kan worden gesteld, dat deze studie als eerste een beeld heeft geschetst van de mediaverslaggeving over cyberpesten en dit over een lange periode. De keerzijde van de verkennende, kwantitatieve aanpak, is dat slechts een 'oppervlakkig' beeld kon worden geschetst van hoe de verslaggeving rond cyberpesten eruitziet. Toekomstig (kwalitatief dan wel kwantitatief) onderzoek kan zich daarom bijvoorbeeld concentreren op een deelaspect van de berichtgeving (bijv.: Welke narratieven worden gebruikt in verhalen over (dramatische) cases? Welk beeld wordt er geschetst van jonge daders of slachtoffer? Welke rol wordt aan de ouders toege-

schreven? Welke tips krijgen scholen en leerkrachten aangereikt? Welke visie op (nieuwe) technologieën gaat er schuil in de mediaberichten?). Op die manier kunnen ook vanuit een 'effecten'-perspectief meer concrete verwachtingen geformuleerd en bestudeerd worden.

Literatuur

- Arceneaux, N. & Weiss, A.S. (2010). Seems stupid until you try it: Press coverage of Twitter, 2006-9. *New Media & Society*, 12(8), 1262-1279. doi: 10.1177/1461444809360773
- Brandtzæg, P.B., Staksrud, E., Hagen, I. & Wold, T. (2009). Norwegian children's experiences of cyberbullying when using different technological platforms. *Journal of Children & Media*, 3(4), 349-365. doi: 10.1080/17482790903233366
- Brown, P. & Tierney, C. (2011). Media role in violence and the dynamics of bullying. *Pediatrics in review*, 32(10), 453-454. doi: 10.1542/pir.32-10-453
- Bryman, A. (2004). *Social research methods*. Oxford: Oxford University Press.
- Burger, J. & Koetsenruijter, W. (2008). *Loverboys: the media construction of a new crime. Content analysis of Dutch news coverage (1995-2005)*. Paper presented at the International Communication Association TBA, Montreal, Quebec, Canada.
- Cappadocia, M.C., Craig, W.M. & Pepler, D. (2013). Cyberbullying: prevalence, stability, and risk factors during adolescence. *Canadian Journal of School Psychology*, 28(2), 171-192. doi: 10.1177/0829573513491212
- Downs, A. (1972). Up and down with ecology – The 'Issue-Attention Cycle'. *Public Interest*, 28(Summer), 38-50.
- Entman, R.M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of Communication*, 43, 51-58. doi: 10.1111/j.1460-2466.1993.tb01304.x
- Finn, J. (2004). A survey of online harassment at a university campus. *Journal of Interpersonal Violence*, 19(4), 468-483. doi: 10.1177/0886260503262083
- Haddon, L. & Stald, G. (2009). A comparative analysis of European press coverage of children and the internet. *Journal of Children and media*, 3(4), 379-393. doi: 10.1080/17482790903233432
- Harcup, T. & O'Neill, D. (2001). What is news? Galtung and Ruge revisited. *Journalism Studies*, 2(2), 261-280. doi: 10.1080/14616700118449
- Hermida, A. (2010). Twittering the news: The emergence of ambient journalism. *Journalism Practice*, 4(3), 297-308. doi: 10.1080/17512781003640703
- Hinduja, S. & Patchin, J.W. (2010). Bullying, cyberbullying, and suicide. *Archives of Suicide Research*, 14(3), 206-221. doi: 10.1080/13811118.2010.494133
- Iyengar, S. (1991). *Is anyone responsible? How television frames political issues*. Chicago: University of Chicago Press.
- Juvonen, J. & Gross, E.F. (2008). Extending the school grounds? – Bullying experiences in cyberspace. *Journal of School Health*, 78(9), 496-505.
- Krippendorff, K. (2004). *Content analysis: An introduction to its methodology. Second Edition* Thousand Oaks, CA: Sage.
- Landis, J.R., Koch, G.G. (1977). The measurement of observer agreement for categorical data. *Biometrics*, 33, 159-174. doi: 10.2307/2529310
- Lee, A.Y.L. (2012). Online news media in the Web 2.0 era: From boundary dissolution to journalistic transformation. *Chinese Journal of Communication*, 5(2), 210-226. doi: 10.1080/17544750.2012.664442
- Lee, R. & Wahl, S.T. (2007). Justifying surveillance and control: An analysis of the media framing of pedophiles and the internet. *Texas Speech Communication Journal*, 32(1), 1-10.

- Lombard, M., Snyder-Duch, J. & Campanella Bracken, C. (2002). Content analysis in mass communication. Assessment and reporting of intercoder reliability. *Human Communication Research*, 28(4), 587-604. doi: 10.1111/j.1468-2958.2002.tb00826.x
- Lynn, R. (2010). *Constructing parenthood in moral panics of youth, digital media, and 'sexting'*. Paper presented at the the 105th Annual Meeting of the American Sociological Association, Atlanta, Georgia.
- Manssens, J. & Walgrave, S. (1998). Populair en/of kwaliteit? De Vlaamse pers over de zaak-Dutroux. In U.I.A.D.P.e.S. Wetenschappen (ed.), *PSW-papers* (vol. 1998, pp. 35 e.v.). Antwerpen: UIA.
- Mascheroni, G., Ponte, C., Garmendia, M., Garitaonandia, C. & Murru, M. F. (2010). Comparing media coverage of online risks for children in southern European countries: Italy, Portugal and Spain. *International Journal of Media & Cultural Politics*, 6(1), 25-43. doi: 10.1386/macp.6.1.25/1.
- McCombs, M.E. & Shaw, D.L. (1972). The agenda-setting function of mass media. *Public Opinion Quarterly*, 36(2), 176-187.
- McQuail, D. (2005). *Mass communication theory*. London: Sage.
- Olweus, D. (2012). Cyberbullying: An overrated phenomenon? *European Journal of Developmental Psychology*, 9(5), 520-538. doi: 10.1080/17405629.2012.682358
- Ortega, R., Elipe, P., Mora-Merchán, J. A., Genta, M. L., Brighi, A., Guarini, A., ... Tippett, N. (2012). The emotional impact of bullying and cyberbullying on victims: a European cross-national study. *Aggressive Behavior*, 38(5), 342-356. doi: 10.1002/ab.21440
- Patchin, J.W. & Hinduja, S. (2010). Cyberbullying and self-esteem. *Journal of School Health*, 80(12), 614-621. doi: 10.1111/j.1746-1561.2010.00548.x
- Prenger, M. & Van Vree, F. (2004). *Schuivende grenzen. De vrijheid van de journalist in een veranderend medialandschap*. Amsterdam: NVJ.
- Price, M. & Dalgleish, J. (2010). Cyberbullying. Experiences, impacts and coping strategies as described by Australian young people. *Youth Studies Australia*, 29(2), 51-59.
- Rössler, P. (2001). Between online heaven and cyberhell. *New Media & Society*, 3(1), 49-66.
- Ruigrok, N., Scholten, O., Krijt, M. & Schaper, J. (2009). Fitna in de media: een brongerichte mediahype. *Tijdschrift voor Communicatiewetenschap*, 37(3), 238-253.
- Scheufele, D.A. (2000). Agenda-setting, priming, and framing revisited: Another look at cognitive effects of political. *Mass Communication & Society*, 3(2/3), 297.
- Schneider, S.K., O'Donnell, L., Stueve, A. & Coulter, R.W.S. (2012). Cyberbullying, school bullying, and psychologisch distress: A regional census of high school students. *American Journal of Public Health*, 102(1), 171-177. doi: 10.2105/AJPH.2011.300308
- Semetko, H.A. & Valkenburg, P.M. (2000). Framing European politics: A content analysis of press and television news. *Journal of Communication*, 50(2), 93-109. doi: 10.1111/j.1460-2466.2000.tb02843.x
- Shariff, S. (2009). *Confronting cyber-bullying. What schools need to know to control misconduct and avoid legal consequences*. New York: Cambridge University Press.
- Slonje, R., Smith, P.K. & Frisé, A. (2013). The nature of cyberbullying, and strategies for prevention. *Computers in Human Behavior*, 29(1), 26-32. doi: 10.1016/j.chb.2012.05.024
- Stack, S. (2005). Suicide in the media: A quantitative review of studies based on nonfictional stories. *Suicide and Life-Threatening Behavior*, 35(2), 121-133. doi: 10.1521/suli.35.2.121.62877
- Thom, K., Edwards, G., Nakarada-Kordic, I., McKenna, B., O'Brien, A. & Nairn, R. (2011). Suicide online: Portrayal of website-related suicide by the New Zealand media. *New Media & Society*, 13(8), 1355-1372. doi: 10.1177/1461444811406521
- Tokunaga, R.S. (2010). Following you home from school: A critical review and synthesis of research on cyberbullying victimization. *Computers in Human Behavior*, 26(3), 277-287. doi: 10.1016/j.chb.2009.11.014
- Vandebosch, H. (2014). Addressing cyberbullying using a multi-stakeholder approach: The Flemish case. In S. van der Hof, B. van den Berg & B. Schermer (eds.), *Minding Minors Wandering the Web: Regulating Online Child Safety* (pp. 245-262). Den Haag: T.M.C. Asser Press.
- Vandebosch, H., Poels, K. & Deboutte, G. (2011). Cyberpesten bij jongeren: een zaak voor de school? *Welwijs: wisselwerking onderwijs en welzijnswerk*, 22, 15-18.

- Vandebosch, H., Simulioniene, R., Marczak, M., Vermeulen, A. & Bonetti, L. (2013). The role of the media. In P.K. Smith & G. Steffgen (eds.), *Cyberbullying through the new media. Finding from an international network* (pp. 99-118). Hove, East Sussex/New York, NY: Psychology Press.
- Vasterman, P.L.M. (2005). Media-hype. Self-reinforcing news waves, journalistic standards and the construction of social problems. *European Journal of Communication*, 20(4), 508-530. doi: 10.1177/0267323105058254
- Vasterman, P.L.M. & Aerden, O. (1995). *De context van het nieuws*. Groningen: Wolters-Noordhoff.
- Vincze, H.O. (2011). Social networking in the news (Romanian news media representations of online social networking). *Journal of Media Research*, 4(3), 3-18.
- Vliegenthart, R. & Walgrave, S. (2008). The contingency of intermedia agenda setting: a longitudinal study in Belgium. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 85(4), 860-877.
- Waldherr, A. (2009). *Media attention dynamics in complex societies: A conceptual framework*. Paper presented at the International Communication Association Marriott, Chicago, IL.
- Wester, F. & van Selm, M. (2006). Inhoudsanalyse als systematisch-kwantificerende werkwijze. In F. Wester, K. Renckstorf & P. Scheepers (eds.), *Onderzoekstypen in de communicatiewetenschap* (2nd ed.). Alphen aan den Rijn: Kluwer.
- Wien, C. & Elmelund-Præstekær, C. (2009). An anatomy of media hypes: Developing a model for the dynamics and structure of intense media coverage of single issues. *European Journal of Communication*, 24(2), 183-201. doi: 10.1177/0267323108101831
- Ybarra, M.L. & Mitchell, K.J.K. (2004). Youth engaging in online harassment: Associations with caregiver-child relationships, internet use, and personal characteristics. *Journal of Adolescence*, 27(3), 319-336. doi: 10.1016/j.adolescence.2004.03.007

Noten

- 1 Hoewel er in de literatuur geen eensgezindheid in de literatuur bestaat over de interpretatie van de betrouwbaarheidsmaten, baseren we ons hier, enkel ter indicatie, op de schaal van Landis & Koch (1977): < 0 (*no agreement*); 0-0.20 (*slight*); 0.21-0.40 (*fair*); 0.41-0.60 (*moderate*); 0.61-0.8 (*substantial*); 0.81-1 (*almost perfect agreement*).